

شماره صندلی:	باسمه تعالی	نام درس: فارسی ۲	نمره با عدد:
نام:	اداره کل آموزش و پرورش شهر تهران	تاریخ امتحان: ۹۸ / ۱۰ / ۱	نمره با حروف:
نام خانوادگی:	اداره آموزش و پرورش منطقه ۶	زمان امتحان: ۸۰ دقیقه	امضای دبیر
کلاس:	دبیرستان ماندگار البرز	نام دبیر: آقای	
رشته:	پایه یازدهم	تعداد صفحه: ۲	

الف) قلمرو زبانی (۷ نمره)

۱- معنی واژگان مشخص شده زیر را بنویسید.

الف) خزانگی آن را دل آدم لایق بود. (ب) اشتر طلبید و محمل آراست
 ب) برو شیر درنده باش ای دغل (ت) آنچه دارم از اندک مایه حطام دنیا حلال است.
 ث) فروغ خرگه خوارمشاهی (ج) مشاهده صحنه های ناب و توفندگی فرزندان میهن او را به وجد می آورد.

(۱/۵ نمره)

۲- در گروه واژه های زیر، نادرستی های املایی را بیابید و درست آن ها را بنویسید.

اقبال و ادبار - لطف و صنع خدای - آقاجی خادم - مناسک حج - شراء و سایبان - غرین و نزدیک - غایت عشق
 مذلت و خاری - طین و خاک - شایق و آرزومند - زندان موصل

(۱ نمره)

۳- در کدام موارد زیر نادرست املایی وجود دارد؟ درست آن ها را بنویسید.

الف) فرزند عزیز را به صد جهد / بنشانند چو ماه در یکی مهد
 ب) ز آن که صیاد آورد بانگ سفیر / تا فریید مرغ را آن مرغ گیر
 پ) در ره عشق وطن از سر جان خاسته ایم / تا در این ره چه کند همت مردانه ما
 ت) ببین آن بی همیت را که هرگز / نخواهد دید روی نیک بختی

(۵/۰ نمره)

۴- جمله معلوم را مجهول و جمله مجهول را معلوم کنید.

الف) مردم سخنان او را می شنیدند. (ب) نامه نوشته آمد.

(۱ نمره)

۵- در کدام جمله شاخص وجود دارد آن را مشخص کنید.

الف) ناله های گریه آلود آن امام راستین در آن کویر می شنوم (ب) دکتر محمد معین، استاد برجسته زبان و ادبیات فارسی است.

(۵/۰ نمره)

۶- نقش دستوری واژه های مشخص شده را تعیین کنید. (چهار مورد)

الف) شغال نگون بخت را شیر خورد / بماند آنچه روباه از آن سیر خورد
 ب) پرورده عشق شد سرشتم / جز عشق مباد سرنوشتیم
 پ) در خواب دوش پیری در کوی عشق دیدم / با دست اشارتم کرد که عزم سوی ما کن

(۱ نمره)

۷- در بیت زیر، چند ترکیب وصفی آمده است ؟

چشم بد دور از آن سلسله زلف دراز / که ز هر حلقه او عالم دیگر پیداست

(۲۵/۰ نمره)

۸- نوع وابسته های پیشین را در موارد زیر مشخص کنید.

الف) در شهر مقدس مشهد، بارگاه ملکوتی حضرت امام رضا (ع) در خششی خاص دارد.
 ب) تو آن بلندترین هرمی که فرعون تخیل می تواند ساخت.

(۷۵/۰ نمره)

۹- رابطه معنایی «سیر و وزن» و «عزت و سر بلندی» را بنویسید.

(۵/۰ نمره)

ب) قلمرو ادبی (۵ نمره)

۱۰- از دید آرایه های ادبی، کدام ترکیب با دیگر ترکیب ها تفاوت دارد ؟

الف) آفتاب عنایت (ب) رگ روح (پ) آب اجل (ت) کشتی عشق

(۲۵/۰ نمره)

۱۱- در عبارت زیر، مجاز را پیدا کنید و معنی مجازی آن را بنویسید.

مرد باید در میان بازار مشغول تواند بود، چنان که یک لحظه از حق تعالی غایب نشود.

(۵/۰ نمره)

۱۲- یکی از ویژگی های نثر «تاریخ بیهقی» را بنویسید.

(۲۵/۰ نمره)

۱۳- در هر یک از موارد زیر، یک آرایه ادبی برجسته بیابید و کلمات سازنده آرایه را مشخص کنید.

(۱ نمره)

الف) دلم شکسته تر از شیشه های شهر شماست شکسته باد دلی که این چنینمان می خواست	ب) فلک در خاک می غلتید از شرم سرافرازی / اگر می دید معراج ز با افتادن ما را	۱۴ - جاهای خالی را با پاسخ مناسب کامل کنید.	(۵/۰ نمره)
الف) شاعران در سرودن منظومه های داستانی غالباً از قالب ..... بهره می گیرند.	ب) چهارپاره از دوره ..... رواج یافت و بیشتر برای طرح مضامین اجتماعی و سیاسی به کار می رود.	۱۵ - «تحفه الاحرار» اثر کیست؟	(۲۵/۰ نمره)
۱۶ - صاحب هر یک از آثار زیر را معرفی کنید.	الف) بهارستان	ب) اسرار التوحید	(۷۵/۰ نمره)
۱۷ - بیت های زیر را کامل کنید. (شعر حفظی)	ب) عباس میرزا، آغازگری تنها		(۱ نمره)
الف) زین همهران سست عناصر دلم گرفت	ب) شاهد آن روضه فیروزه فام		(۵/۰ نمره)
۱۸ - با توجه به اصل سروده، اشتباهات بیت های زیر را اصلاح کنید.	الف) گفتند یافت می نشود گشته ایم ما	ب) گفت آن که یافت می نشود آتم آرزوست	(۵/۰ نمره)
ب) کرد فراموش ره و رفتار خویش	ب) ماند ندامت زده از کار خویش		
(پ) قلمرو فکری (۸ نمره)			
۱۹ - معنی و مفهوم سروده ها و نوشته های زیر را به فارسی روان بنویسید.	الف) گرم ورزد آن سر که مغزی در اوست	ب) دشمن با بار خفتی بر دوش، وامانده ماندن و رفتن شده بود.	(۵/۰ نمره)
پ) بار نتوانست داد و محبوب گشت از مردمان.	ت) دل آدم را [به آب حیات ابدی سرشتند و به آفتاب نظر بهروردند.	ث) در نایبته احسان گشاده است	(۵/۰ نمره)
ج) زمستی بر سر هر قطعه زین خاک خدا داند چه افسرها که رفته	۲۰ - درک و دریافت خود را از بیت زیر بنویسید.	بخور تا توانی به بازوی خویش که سعیت بود در ترازوی خویش	(۱ نمره)
۲۱ - منظور از قسمت های مشخص شده عبارات زیر چیست؟	الف) مردمی که به خانه های تاریک و بی دریچه عادت کرده اند، از پنجره های باز و نورگیر گریزان هستند.	ب) تا شما در این آینه نقش های بوقلمون بینید.	(۱ نمره)
۲۲ - با توجه به جمله «این مرد بزرگ و دبیر کافی به نشاط قلم در نهاد.» :	الف) مقصود از «این مرد» چه کسی است؟	ب) «دبیر کافی» به چه معنی است؟	(۵/۰ نمره)
۲۳ - مفهوم کلی موارد زیر را به صورت چکیده بنویسید. (معنی نکنید)	الف) کز عشق به غایتی رسانم / کاو ماند اگر چه من نمانم	ب) از سر تعمیر دل بگذر که معماران عشق / روز اول، رنگ این ویرانه، ویران ریختند	(۵/۰ نمره)
۲۴ - مفهوم مصراع دوم بیت زیر را بنویسید.	نه بیگانه تیمار خوردش نه دوست	چو چنگش رگ و استخوان ماند و پوست	(۵/۰ نمره)
۲۵ - مفهوم «عافیت سوز» و «برگ» در بند زیر چیست؟	بدان شمشیر تیغ عافیت سوز	در آن انبوه، کار مرگ می کرد	(۵/۰ نمره)
زالی چندان که برگ از شاخه می ریخت	دو چندان می شکفت و برگ می کرد		
گروه ادبیات فارسی پایه یازدهم			

نمره با عدد:	نام درس: فارسی ۲	باسمه تعالی اداره کل آموزش و پرورش شهر تهران اداره آموزش و پرورش منطقه ۶ دبیرستان ماندگار انبریز پایه یازدهم
نمره با حروف:	تاریخ امتحان: ۹۸ / ۱۰ /	
امضای دبیر	زمان امتحان: ۸۰ دقیقه	
	نام دبیر: آقای تعداد صفحات: ۲	

کلید فارسی ۲

الف) قلمرو زبانی (۷ نمره)

- ۱- معنی واژگان مشخص شده زیر را بنویسید.
 الف) نگهبانی (۰/۲۵) ب) کجاوه، مهد (۰/۲۵) پ) مکار، تنبل (۰/۲۵)
 ت) مال و دارایی، گیاه خشک، کاه ریز (۰/۲۵) ث) خیمه گاه، سراپرده (۰/۲۵) ج) غرّش، غرندگی و شور و هیجان (۰/۲۵)
- ۲- در گروه واژه های زیر، نادرستی های املائی را بیابید و درست آن ها را بنویسید.
 آغاچی خادم - شراب و سایبان - قرین و نزدیک - مذلت و خواری (هر مورد ۰/۲۵)
- ۳- در کدام موارد زیر نادرست املائی وجود دارد؟ درست آن ها را بنویسید. (ب) صغیر (۰/۲۵) ت) حمیت (۰/۲۵)
- ۴- جمله معلوم را مجهول و جمله مجهول را معلوم کنید.
 الف) سخنان او شنیده می شدند. (۰/۵) ب) او نامه را نوشت. (۰/۵)
- ۵- در کدام جمله شاخص وجود دارد آن را مشخص کنید.
 گزینه ب: دکتر شاخص
- ۶- نقش دستوری واژه های مشخص شده را تعیین کنید. (چهار مورد)
 الف) سیر: قید (۰/۲۵) ب) سرشتم: نهاد (۰/۲۵) م: مضاف الیه (۰/۲۵) پ) ییری: مفعول (۰/۲۵)
- ۷- در بیت زیر، چند ترکیب وصفی آمده است؟ پنج (۰/۲۵) (چشم بد - آن سلسله - زلف دراز - هر حلقه - عالم دیگر)
- ۸- نوع وابسته های پیشین را در موارد زیر مشخص کنید.
 الف) امام: شاخص (۰/۲۵) ب) آن: صفت اشاره (۰/۲۵) بلندترین: صفت عالی (۰/۲۵)
- ۹- رابطه معنایی «سیر و وزن» و «عزت و سربلندی» را بنویسید. سیر و وزن: کنشمن (۰/۲۵) عزت و سربلندی: مترادف (۰/۲۵)

ب) قلمرو ادبی (۵ نمره)

- ۱۰- از دید آرایه های ادبی، کدام ترکیب با دیگر ترکیب ها تفاوت دارد؟ ب) رگ روح (۰/۲۵) (ترکیب استعاری است. بقیه تشبیهی اند).
- ۱۱- در عبارت زیر، مجاز را پیدا کنید و معنی مجازی آن را بنویسید. بازار: (۰/۲۵) مجازاً مردم (۰/۲۵) (یا: مرد: مجازاً انسان)
- ۱۲- یکی از ویژگی های نثر «تاریخ بیهقی» را بنویسید. سادگی و روانی جمله ها - کوتاهی جمله ها - پرداختن به جزئیات
- ۱۳- در هر یک از موارد زیر، یک آرایه ادبی شاخص بیابید و کلمات سازنده آرایه را مشخص کنید.
 الف) دلم شکسته تر از شیشه های شهر شماس: واج آرای (۰/۵)
 ب) شرم سرافرازی یا معراج ز با افتادن: متناقض نما (پارادوکس) (۰/۵)
- ۱۴- جاهای خالی را با پاسخ مناسب کامل کنید. (۰/۵)
 الف) مثنوی
 ب) مشروطه

۱۵ - تحفه الاحرار اثر کیست؟

جامی (۰/۲۵)

۱۶ - صاحب هر يك از آثار زیر را معرفی کنید.

الف) بهارستان : جامی (۰/۲۵) ب) اسرار التوحید : محمد بن منور (۰/۲۵) پ) عباس میرزا، آغازگری تنها: مجید واعظی (۰/۲۵)

۱۷ - بیت های زیر را کامل کنید. (شعر حفظی)

الف) شیر خدا و رستم دستام آرزوست (۰/۵) ب) نادره کبکی به جمال تمام (۰/۵)

۱۸ - با توجه به اصل سروده، اشتباهات بیت های زیر را اصلاح کنید.

الف) گشته‌ایم ← جسته‌ایم (۰/۲۵) ب) ندامت‌زده ← غرامت‌زده (۰/۲۵)

ب) قلمرو فکری (۸ نمره)

۱۹ - معنی و مفهوم سروده ها و نوشته‌های زیر را به فارسی روان بنویسید.

- الف) هر انسان عاقلی بخشنده است (۰/۵)
ب) دشمن یا سرافکنندگی شکست، درمانده و مردّد ماندن و رفتن بود. (۰/۵)
پ) نتوانست اجازه ملاقات بدهد و از دید مردم پنهان شد. (۰/۵)
ت) خداوند دل آدم را با آب زندگی جاودان خلق کرد (آمیخت) و با نگاه عنایت و توجه ویژه پرورش داد. (۰/۵)
ث) نیکی و بخشش خداوند همیشگی و نامحدود است و به هر کس آنچه لازم داشته، بخشیده است. (۱)
ج) برای دفاع از هر وجب خاک این میهن، انسان های (فرماندهان، شاهان) بسیاری جان خود را فدا کرده اند. (۱)

۲۰ - درک و دریافت خود را از بیت زیر بنویسید.

- (۱) باید به نیرو و قدرت خود تکیه کرد. انسان نتیجه تلاش خود را خواهد دید. (یا هر پاسخ درست دیگر)

۲۱ - منظور از قسمت های مشخص شده عبارات زیر چیست؟

الف) افکار نو و تازه، آگاهی و بیداری (۰/۵) ب) جلوه های گوناگون (۰/۵)

۲۲ - با توجه به جمله « این مرد بزرگ و دبیر کافی به نشاط قلم در نهاد. »:

الف) بونصر (۰/۲۵) ب) نویسنده با کفایت و کاردان (۰/۲۵)

۲۳ - مفهوم کلی موارد زیر را به صورت چکیده بنویسید.

الف) جاودانگی عشق یا از خود گذشتگی در عشق (۰/۲۵)
ب) عشق درمان پذیر نیست. (و نیز ذات عشق ویرانی و غمباری دل است.) (۰/۲۵)

۲۴ - مفهوم مصراع دوم بیت زیر را بنویسید. کنایه از لاغر شدن (۰/۵)

۲۵ - مفهوم « عافیت سوز » و « برگ » در بند زیر چیست؟

عافیت سوز: کشنده و مرگبار (۰/۲۵) برگ: سرباز مغول (۰/۲۵)